

BESLUT

2022-02-14 Dnr: 21/03199

SAKEN

P1-morgon, 2021-08-09, inslag om att svensk-etiopier uppmanats skänka pengar till den etiopiska armén; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Programledaren sa inledningsvis bland annat följande.

Under morgonen så har *Ekot* rapporterat om att ärkebiskopen i etiopiska ortodoxa kyrkan har uppmanats svensk-etiopier i Sverige att skänka pengar till stöd för de etiopiska regeringsstyrkorna. Något som upprört svensk-etiopier.

Därefter hördes en diakon i den etiopisk-ortodoxa församlingen i Skåne säga bland annat följande.

Det är fruktansvärt. Jag var hemskt chockad [...]. Det har inget samband med kyrkans roll i samhället. Kyrkan vill stötta regimen. [...] Det har skapat splittring mellan kyrkomedlemmar här i Sverige.

Programledaren sa därefter ”Det ses som den etiopiska kyrkan tar parti i stridigheterna i den nordliga regionen Tigray, vilket lett till inbördes slitningar inom kyrkan.”.

I inslaget medverkade även en jurist och statsvetare som arbetar med rådgivning om demokrati och mänskliga rättigheter i Östafrika. Denne sa bland annat följande om sin reaktion på händelsen.

Jag blir inte förvånad eftersom att kyrkan har rent historiskt [...] varit en del av de styrande så att säga. Den ortodoxa kyrkan har alltid stöttat den regering som sitter vid tillfället, så att säga, vid rodret. [...] Många följer ju kyrkans råd, så att säga, till punkt och pricka, en del sådana som jag som är någorlunda liberala, kan bara skratta eller bara vifta bort det. Men det finns många som följer dess uppmaning. Och jag håller med diakonen här, kyrkans roll borde vara någonting annat, mana till besinning, mana till förhandling och så. [...] Det här

bara en ytterligare implikering av kyrkan i den pågående konflikten, och det här riskerar ju lite grann att spä på eller öka konflikten, med mer pengar så innebär det att de stridande kan fortsätta med sina stridigheter.

En före detta Afrikakorrespondent medverkade även i inslaget och gav en kort sammanfattning av den pågående konflikten i Etiopien. Juristen och statsvetaren uttalade sig därefter om vad i ärkebiskopens uppmaning som han trodde upprörde och splittrade den etiopiska diasporan i Sverige och sa bland annat följande.

Diasporan och folket i sig är redan splittrade [...]. Det här handlar mer om att ruljanga ekonomiska resurser till armén [...]. Så att kyrkan [...] blir inte direkt ansvariga av splittringen bland diasporan. Men, det är klart att det kan ju leda till att [...] splittringen i diasporan ökar.

Avslutningsvis i inslaget uttalade sig den före detta Afrikakorrespondenten pessimistiskt om eventuella ljusningar i den pågående konflikten i Etiopien.

ANMÄLAN

Anmälaren anför sammanfattningsvis att inslaget var osakligt och ensidigt. Sveriges Radio AB (SR) gav enligt anmälaren inte motparten, ärkebiskopen, möjlighet att gå i svaromål. Enligt anmälaren har SR haft kontakt med vederbörande och denne har svarat SR via mejl – ett svar som inte presenterades i *P1-morgon*.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

Det fördjupande inslaget i *P1-morgon* var ett analyserande samtal om splittringen bland svensk-etiopier gällande den etiopisk-ortodoxa kyrkans roll i såväl Sverige som i Etiopien liksom om konflikten i Tigray. Inledningsvis hördes ett klipp från *Ekot* med en diakon i den etiopisk-ortodoxa församlingen i Skåne om hur han såg på uppmaningen att skänka pengar till armén. I samtalet deltog sedan en statsvetare och jurist som jobbar med rådgivning om demokrati och mänskliga rättigheter i Östafrika, samt en tidigare Afrikakorrespondent för SR. Anmälaren anser att inslaget var obalanserat. SR anser dock att det i inslaget gavs en allsidig bild av den komplexa frågan om etiopisk-ortodoxa kyrkans roll i Sverige samt i förhållande till den etiopiska regeringen och konflikten i Tigray. En statsvetare och jurist redogjorde för kyrkans roll i Etiopien historiskt men även idag. Den före detta Afrikakorrespondenten berättade om den pågående konflikten i Tigray och de olika parternas inställning till den.

Vad gäller anmälares invändning mot att ärkebiskopens svar inte redovisades i samtalet anför SR följande. *P1-morgon* sänds varje vardag. Inom ramen för programmet sänds även *Ekot*, nyheter från *Radiosporten*, Kulturredaktionen och

nyheter från *Ekots* ekonomiredaktion. I nyhetsinslagen om ärkebiskopens uppmaning, som sändes fyra gånger i *Ekot* den aktuella morgonen, refererades ärkebiskopens svar på kritiken i ett mejl han skickat till reportern. Det framgick i *Ekot* att ärkebiskopen inte hade velat bli intervjuad. Biskopens svar på kritiken fanns således med under *P1-morgons* sändning i *Ekot* kl. 6.00, 7.00, 8.00 och 9.00. Mot bakgrund av ovanstående anser SR att kritiken blev bemött på ett tillräckligt sätt under sändningens gång. Det kan även påpekas att ärkebiskopen inte nämndes eller pekades ut inom ramen för samtalet i *P1-morgon*.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av de *Ekot*-inslag som SR hänvisar till i programföretagets yttrande. I det inslag som sändes kl. 6.00 den 9 augusti 2021 så en reporter bland annat följande.

Ärkebiskop [namn] leder kyrkan från sätet i Stockholm, och är ärkebiskop för hela Skandinavien. I ett brev [...] uppmanar ärkebiskopen alla etiopier som bor utanför Etiopien att skänka minst 1 000 kronor till den etiopiska armén. I brevet står bland annat att pengarna ska gå till mat och hjälp med logistik för att soldaterna offrar sitt liv för landet. I brevet står också att västerlänningar är Etiopiens fiender som använder bistånd för att styra. Ärkebiskop [namn] vill inte bli intervjuad på band, men skriver i ett mejl till *Ekot* att pengarna bara ska gå till humanitär hjälp. Han säger också att orden om västerlänningar som fiender handlade om landets historia för länge sedan, men också att han är besviken över vissa västländers bristande stöd till Etiopien.

Inslagen som sändes i *Ekot* kl. 7.00, 8.00 och 9.00 var i stort likalydande.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (12 § i sändnings-tillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag, antingen genom att den kritiserade själv medverkar eller genom att en kommentar från honom eller henne redovisas.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att SR redogjorde för ärkebiskopens inställning till kritiken i *Ekot*-sändningar det aktuella datumet. Nämnden anser inte att det riktades någon kritik mot ärkebiskopen i *P1-morgon*-inslaget som krävde något ytterligare bemötande. Inslaget strider därmed inte mot kravet på opartiskhet.

Vad anmälaren anfört medför inte att inslaget strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Gustav Aspengren.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson